

De curator op de stoep

Jaarlijks gaan 8000 ondernemers failliet. Schuldsanering gaat samen met schaamte

Miloe van Beek
Amsterdam

Toen zijn huis moest worden verkocht en er beslag werd gelegd op het inkomen van zijn vrouw en de spaarrekeningen van de kinderen, zag ondernemer Atilla Aytikin geen uitweg meer. 'Ik sloot mezelf steeds meer af van de buitenwereld. Op een gegeven moment was het zo erg dat ik niet meer verder wilde leven.' Toen de internetzeepbel in 2001 uiteenspatte, kwam zijn ICT-detachingsbureau in grote problemen.

'Van het ene op het andere moment vielen mijn inkomsten weg, zat ik met 45 man personeel en een schuld van een miljoen gulden. Ik had wel een bv, maar kreeg sommige leningen alleen als ik persoonlijk zou meetekenen. Heel stom achteraf.'

Om de salarissen van zijn personeel te kunnen betalen, sloot Aytikin een tweede hypotheek af en probeerde hij bij de bank een lening te krijgen. Maar binnen een paar dagen stond er een curator op de stoep en werden zijn bedrijf en huis via openbare verkoop verkocht.

Onlangs kondigde staatssecretaris Aboutaleb van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan dat hij gaat onderzoeken of gemeentelijke heffingen kunnen worden kwijtgescholden. Ook wil Aboutaleb de schuldsanering toegankelijker maken voor ondernemers. Nu maakt slechts 5% van de ondernemers met financiële problemen hier gebruik van, de rest weet de weg niet of schaamt zich zo dat ze geen hulp durven te zoeken.

Aytikin is een van de ruim achtduizend ondernemers die jaarlijks failliet gaan. Althans, dit is het cijfer dat door onderzoeksbureau Graydon is vastgesteld. Al die faillissementen leiden niet alleen tot persoonlijke drama's, ook kosten ze de Staat jaarlijks zo'n € 2,8 mrd.

Er is verrassend weinig hulp voor ondernemers met financiële problemen. 'Er wordt veel geïnvesteerd om het aantal startende ondernemers te vergroten, maar de helft stopt binnen vijf jaar. Daar is nauwelijks aandacht voor', meent Jacqueline Zuidweg, eigenaar van schuldsaneringkantoor Zuidweg & Partners. 'Wij maken mee dat zelfs de partner van de ondernemer niet weet dat er zo veel schulden zijn.'

De schaamte komt gedeeltelijk door de veroordelende cultuur in Nederland, meent ze. 'Als een ondernemer het goed doet, vinden we dat verdacht, na een faillissement word je met de nek aangekeken. Wij proberen ondernemers te laten zien dat schulden niet het einde van de wereld zijn. Je kunt weer opkrabbelen en opnieuw beginnen. Ga niet in de slachtofferrol zitten, maar leer van je fouten', adviseert Zuidweg. Atilla Aytikin had het gevoel als een crimineel te worden behandeld nadat zijn bedrijf over de kop was gegaan. Persoon-

De schrik van elke ondernemer: een persoonlijk failliet en het huisraad op de stoep. Foto: Hollandse Hoogte

lijke relaties stonden onder druk. 'Toen het goed met me ging had ik veel vrienden, maar de dag na mijn faillissement waren ze niet meer bereikbaar. Ik werd gemeden.'

Bij de Kamer van Koophandel willen ze door het geven van meer voorlichting de schaamtecultuur doorbreken. 'We hopen dat ondernemers in zwaar weer daardoor eerder aan de bel trekken', zegt Gé Sletterink, bedrijfsadviseur bij de Kamer van Koophandel Centraal Gelderland. Hij meent dat ondernemers veel aan struisvogelpolitiek doen; op het moment dat ze hulp zoeken, is het vaak al te laat.

Om problemen eerder te signaleren, attendeerde de Arnhemse Kamer ondernemers die de jaarlijkse factuur niet te konden betalen vorig jaar op de mogelijkheden om hulp te krijgen.

Ook biedt het Gelderse gebouw van de Kamer sinds kort onderdak aan specialisten op het gebied van schuldhulpverlening en vertegenwoordigers van de gemeente. 'Ondernemers vinden het moeilijk om bij de gemeente binnen te stappen voor hulp. Stel dat je daar je buurman tegenkomt', zegt Sletterink. Maar de Kamer zal niet snel seminars gaan organiseren met het thema schulden. Sletterink: 'Daar komt niemand op af.'

De Kamer is niet de enige organisatie die in actie komt. Gemeenten — die zelf mogen kiezen hoe ze hun budgetten besteden — zijn steeds vaker bereid het schuldsaneringstraject ook voor ondernemers te vergoeden en de NovAA, de brancheorganisatie voor accountants, heeft een boekje uitgebracht dat boekhouders moet attenderen

op signalen van betalingsschulden bij kleinere bedrijven.

Wie op tijd aan de bel trekt bij betalingsproblemen kan via een zogeheten minnelijk traject de schulden in overleg met de schuldeisers aflossen. Gemiddeld zijn dit er 22, van wie de Belastingdienst de grootste is.

Is de situatie ernstiger, dan wordt via een schuldsaneringstraject drie jaar lang vermogen en (een deel van het) inkomen afgestaan. Wie dan leeft van een minimuminkomen kan met een schone lei verdergaan. Momenteel zitten zo'n drieduizend ondernemers in een schuldsaneringstraject.

Atilla Aytikin, inmiddels 38 jaar oud, probeerde eerst zelf tot een overeenkomst te komen met zijn creditoren. Toen dit niet lukte, begon een lange zoektocht naar

Schuldsanering 'Het kan iedereen gebeuren'

Miloe van Beek
Amsterdam

Ronald Vis (43) had 21 jaar een supermarkt. De prijzenoorlog deed hem de das om. 'Ik heb lang brievenbusangst gehad.'

'Mijn winkel was mijn kindje. Ik vond het vreselijk dat ik moest stoppen', zegt Ronald Vis. De 43-jarige ex-retailer had 21 jaar een supermarkt. De prijzenoorlog en toenemende concurrentie zorgden zes jaar geleden voor een faillissement. Met een ton schuld belandde Vis in de schuldsanering.

Vis: 'Ik kon de leveranciers niet meer betalen, had een schuld bij de belastingdienst en kreeg geen lening meer van de bank. Ik heb lang brievenbusangst gehad, zake-lijk uitziende enveloppen durfde ik niet open te maken. Ik schaamde me, had het gevoel dat ik had gefaald.' Die schaamte is er nog steeds. Vis wil niet met zijn echte naam in de krant.

'Toen ik eindelijk hulp durfde te zoeken kreeg ik van de gemeente te horen dat ik als ex-ondernemer nergens recht op had. Mijn vriendin werd meegesleept in de ellende, op de deur van haar huis spijkerden ze een affiche met de aankondiging van de openbare executieverkoop. Zij heeft me naar de wetswinkel gesleept, via hen kwam ik in de schuldsanering terecht.

'Ik heb nu een baan, elke cent die ik verdien gaat naar mijn schuldeisers. Ik ben veel vrienden kwijtgeraakt, waarschijnlijk omdat ik niets meer te besteden heb. Mensen zijn verbaasd. Ik lijk een stoere jongen die het goed voor elkaar heeft. Zo zie je maar dat iedereen zo iets kan gebeuren.'

hulp, drie jaar na zijn faillissement was hij schuldenvrij.

Vrijwel direct daarna begon het weer te kriebelen en opende hij met twee compagnons een nieuw ICT-bedrijf: Solutions Gallery. Dat gaat goed, het draaide in 2007 een omzet van € 3 mln.

Aytikin wil uitdrukkelijk geen vreemd vermogen en alleen flexibele contracten voor het personeel, het kantoorpand en de mobiele telefoons. 'Op die manier hoeft je bij geldproblemen nooit lang vaste lasten door te betalen.'

Ook zal Aytikin nooit meer persoonlijk meetekenen voor een lening. Bang om opnieuw in de problemen te komen is hij niet. 'Ik ben zo veel beter voorbereid. Ik herken de signalen en zal ze nooit meer bagatelliseren. Dat maakt me een betere ondernemer.'

Schuldsanering

'10 jaar hard werken was zomaar weg'

Miloe van Beek
Amsterdam

Klaas Zevenhoven had tien jaar een ICT-bedrijf. Door een slecht functionerende boekhouder liepen de schulden op.

Begin 2003 raakte Klaas Zevenhoven (40) een aantal grote klanten kwijt. Op dat moment bleek dat de boekhouder die hij voor zijn ICT-bedrijf had ingehuurd, zijn werk niet goed had gedaan. Zevenhoven

belandde met enkele tonnen schuld in een schuldsaneringstraject. Hij schaamt zich niet voor zijn schulden, maar heeft nu een goede baan en wil niet dat zijn cliënten zijn verleden kennen. Zevenhoven is dan ook niet zijn echte naam. 'Sinds ik anderhalf jaar geleden in de schuldsanering terecht kwam, is mijn leven drastisch veranderd', zegt hij. 'Ik heb mijn huis en auto moeten verkopen en ben mijn opgebouwde pensioenvoorziening kwijt. Een bewindvoerder

regelt al mijn financiële zaken. Ik ervaar het als rustgevend, geen zorgen meer over onbetaalde rekeningen. Naast het wegvallen van klanten heeft het wanbeleid van mijn boekhouder mij de das omgedaan. Toen hij geheimzinnig deed over de financiële stand van zaken van mijn bedrijf, wist ik dat het mis was. De belastingdienst vertelde me dat er al jaren geen aangiften waren binnengekomen. Hij bleek nooit iets aan mijn boekhouding te hebben gedaan. Ik

moest mijn hele administratie opnieuw laten doen, dat kostte me handen vol geld. Ondertussen liepen mijn personeelskosten en vaste lasten door en had ik vrijwel geen inkomsten meer. Mijn reserves waren op en ik heb een faillissement moeten aanvragen. Dat was een emotioneel moment, tien jaar hard werken was zomaar weg. Met dit schuldsaneringstraject hoop ik een streep onder het verleden te kunnen zetten en een nieuwe start te maken.'

